

GEMEENTE AALTEN

AGENDAPUNT NO 4.

Voorstel tot gewijzigde vaststelling van de regionale structuurvisie, 'Speerpunten voor het regionale beleid Achterhoek 2011-2020'.

AAN DE RAAD

Samenvatting

Deze structuurvisie is een actualisatie van de regionale structuurvisie uit 2004. Er is gekozen voor een actualisatie, omdat er zich een aantal relevante en ingrijpende economische en maatschappelijke ontwikkelingen voordoet, zoals:

- energietransitie en het inspelen op de gevolgen van de klimaatveranderingen;
- bevolkingsverandering, krimp, vergrijzing en ontgroening;
- de veranderingen in de landbouw en het landelijk gebied;
- positionering van de Achterhoek in (inter)nationaal perspectief.

Resumé:

- De visie faciliteert de activiteiten uit de Agenda 2020 van de Regio;
- De visie beoogt proactief in te spelen op de komende provinciale structuurvisie (v.m. Streekplan);
- De visie gaat meer over het houdingsaspect en geeft geen ruimtelijk eindbeeld; Termen als 'ruimtelijke kwaliteit' moeten ook in dat licht worden gezien.
- Uitwerking is aan de (gezamenlijke) gemeenten. De visie geeft daarvoor geen strikte beperkingen;
- Ruimtelijk wordt niet het 'nee, tenzij...' maar het 'ja, mits - principe leidend;
- Structuurvisie of beleidsregels, maakt met de nu voorliggende versie voor de binding geen verschil; wezenlijk is ook hier wel het motto van de regionale woonvisie: **'Alleen ga je sneller, samen kom je verder'**.

Inleiding

De Achterhoekse gemeenten werken op het vlak van de ruimtelijke ordening samen in een intergemeentelijk overleg ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. In maart 2010 hebben de portefeuillehouders ROV afgesproken om een gezamenlijke visie op de ruimtelijke ontwikkeling van de regio Achterhoek op te stellen. Dit na voorafgaande instemming van de colleges van burgemeester en wethouders.

De voorliggende structuurvisie is een actualisatie van de regionale structuurvisie uit 2004. Er is gekozen voor een actualisatie, omdat er zich een aantal relevante en ingrijpende economische en maatschappelijke ontwikkelingen voordoen, zoals:

- energietransitie en het inspelen op de gevolgen van de klimaatveranderingen;
- bevolkingsverandering, krimp, vergrijzing en ontgroening;
- de veranderingen in de landbouw en het landelijk gebied;
- positionering van de Achterhoek in (inter)nationaal perspectief.

Deze ontwikkelingen zullen gevolgen hebben voor de manier waarop er nu gewoond, geleefd en gewerkt wordt in de Achterhoek. Ze hebben ook invloed op de wijze waarop geld verdiend wordt in de regio. Wijzigingen hierin kunnen ruimtelijke consequenties hebben. De geactualiseerde visie wil richting geven aan het regionaal ruimtelijk beleid om de transitieopgaven op juiste wijze te kunnen faciliteren. Dit door belangrijke ruimtelijke thema's te agenderen en hierop afstemming tussen gemeenten te zoeken. Dit met als doel om ook in de toekomst te kunnen spreken van een vitale, regionale economie en een zeer prettige omgeving om in te wonen en te recreëren.

Beschrijving beleidsterrein inclusief toepasselijke regelgeving

In dit geval is van toepassing de regionale structuurvisie uit 2004. Deze visie wordt ingebracht bij de voorbereiding van de nieuwe provinciale structuurvisie voor Gelderland. Verder is de Wet ruimtelijke ordening van toepassing.

Inhoudelijke toelichting op het voorstel

In dit traject zijn we qua procedure, maar ook inhoudelijk gelijk opgetrokken met het traject voor de provinciale Regioverkenningen en de regionale Agenda 2020

Nieuw aan deze visie is dat het geen blauwdruk levert hoe het allemaal zou moeten. We worden geconfronteerd met onzekerheden door trendbreuken. De belangrijkste vormt de demografische ontwikkeling. Ook de aanpak wordt een andere dan we gewend waren, met een andere rol voor de overheid. In de Achterhoek doen we dat met de 3 O's¹ binnen Agenda 2020.

Uitgangspunt in de visie wordt het 'ja, mits'- principe. Met het ruimtelijk beleid ontwikkelingen niet in de weg zitten, maar ze wel begeleiden. Ruimtelijke kwaliteit staat daarbij voorop. Maatwerk, met respect voor het landschap.

Om die reden zijn er ook geen uitgebreide inhoudelijke en getalsmatige studies verricht, hebben geen ontwerpessies plaatsgevonden en is geen integrale, allesomvattende plankaart gemaakt.

Geagendeerd zijn die onderwerpen, die belangrijk zijn, ruimtelijke impact hebben en waar we regionaal afstemming in willen bereiken. Echter, het is van belang flexibel te blijven, want ruimtelijk beleid moet faciliterend zijn; 'ruimte bieden om kansen te pakken'.

Beoogd effect

- Draagvlak bij diverse overheden (provincie en rijk) en (maatschappelijke) organisaties voor het regionaal ruimtelijk beleid van de Achterhoek.
- Inbreng (proactief) als regiogemeenten in komende structuurvisie(s) van hogere overheden.
- Ruimtelijk kader voor uitvoering/faciliteren van (lokaal) ruimtelijk beleid, zoals gemeentelijke structuurvisies.
- Behoud van ruimtelijke kwaliteiten van de Achterhoek en daarbinnen ruimte bieden voor diverse activiteiten op het gebied van wonen, werken, recreatie en infrastructuur.

Voor het overige verwijzen wij u naar de ontwerp structuurvisie.

Inhoud van de regionale structuurvisie Achterhoek 2011-2020

1. De Achterhoek; samenwerken aan een uitdagende toekomst.

De Achterhoek is een moderne, vitale regio met een degelijke economische basis. Ook de Achterhoek ondervindt op dit moment de gevolgen van de economische crisis. Bijzondere ontwikkelingen zijn de bevolkingsontwikkeling (ontgroening, vergrijzing en krimp) en de transitie van het platteland. Stuk voor stuk ingrijpende processen die gevolgen hebben voor de sociale samenhang, de kwaliteit van het landschap en de economische kracht.

Behalve bedreigingen zijn er ook kansen die deze ontwikkelingen met zich meebrengen, bijvoorbeeld op het gebied van innovatie en duurzaamheid. Door onderling samen te werken, vergroten wij de kans op een gezonde regio.

Voorbeelden op diverse ruimtelijke relevante beleidstrajecten:

- Volkshuisvesting, waarbij ingrijpende afspraken gemaakt zijn voor de geplande- en de (kwaliteit van de) bestaande woningvoorraad. Er vindt een bijstelling van de planvoorraad plaats van ca 14.000 naar 5.900 woningen. Met de provincie blijven wij in gesprek over maatregelen om de woningmarkt vlot te trekken;
- Bedrijfsvestigingen, de Achterhoek ontwikkelt twee regionale bedrijfsterreinen en werkt aan de herontwikkeling van bestaande terreinen. De provincie speelt hierbij een belangrijke rol;
- Functieveranderingsbeleid: de regio Achterhoek heeft in samenwerking met de provincie een regionale nota over functieveranderingsbeleid opgesteld als uitwerking van het Streekplan 2005: 'Functies zoeken plaatsen zoeken functies. Ook bij de evaluatie en aanpassing van dit beleid wordt weer regionaal samengewerkt.

¹ Overheid, maatschappelijke organisaties en ondernemers

2. De Achterhoek, centraal in een stedelijk netwerk

Voor de economische vitaliteit van de regio is en blijft bereikbaarheid een heel belangrijk onderwerp. Het gaat daarbij primair om bereikbaarheid in reistijd zowel over het spoor als over de weg of digitaal. De Achterhoek maakt deel uit van een groter geheel, waarbij grenzen steeds meer vervagen. De regio moet aangehaakt zijn op de netwerken op nationale en internationale schaal. De maakindustrie kent een aantal bedrijven die nichemarkten op wereldschaal bedienen. Die wereldmarkt is o.a. via de stedelijke knooppunten om ons heen bereikbaar.

De Achterhoekse gemeenten denken in knooppunten en netwerken. De Achterhoek heeft veel relaties met de Duitse grensregio, de Stadsregio Arnhem/Nijmegen en Twente. De strategische ligging biedt kansen voor de Achterhoek o.a.: als aantrekkelijk woon- en werkgebied, als recreatief inloopgebied, door de nabijheid van onderwijs- en zorgvoorzieningen van hoge kwaliteit, door het aansluiten bij de economische en kennisontwikkeling. De ontwikkelde kennis vindt toepassing in de industrie in de Achterhoek. Het is belangrijk dat de Achterhoek goed is aangesloten op de omliggende stedelijke netwerken, zowel in Nederland als in Duitsland. De aanwezigheid van daarbij passende infrastructuur is van levensbelang. Verdubbeling van het spoor Arnhem-Winterswijk, doortrekking van de A15 en verbetering van de A18/N18 (maar ook de doorstroming op de A12) blijven speerpunten om de bereikbaarheid en mobiliteit van de regio Achterhoek te versterken.

De kwaliteit van het knooppunt Doetinchem is hierin cruciaal zowel voor de aansluiting op bovenregionale netwerken als de interne verbindingen.

Voor de leefbaarheid en vitaliteit van de Achterhoek zijn de interne verbindingen van belang. De lokaalregionale knelpunten vragen om een oplossing, die gevonden moet worden samen met de provincie. Goede aansluitingen en efficiënt openbaar vervoer zijn onmisbaar.

3. Economisch perspectief in een bijzonder landschap

De landbouw speelt een belangrijk rol in de vorming van het Achterhoekse landschap. Het is de belangrijkste economische sector in het buitengebied en zorgt voor het beheer van het waardevolle landschap. Er komen grote veranderingen aan voor de sector. Door milieuregelgeving, wijziging van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid vanuit Europa en meereconomisch gedreven autonome ontwikkelingen, zullen veel bedrijven verdwijnen. Bedrijven die doorgaan worden veel grootschaliger of verbreden hun activiteiten met andere economische functies. Naast landbouw is recreatie en toerisme een functie die in de Achterhoek steeds meer een stempel drukt op het buitengebied. Het draagt in steeds grotere mate bij aan een economisch vitaal platteland. Bijvoorbeeld door de koppeling van de agrarische sector en recreatie en toerisme: agro-toerisme.

De Achterhoek kiest voor het behoud van haar karakteristieke kleinschalige landschap maar ook voor de ondersteuning van de landbouwsector. Voor de grondgebonden landbouw is kavelruil nodig om vitale bedrijven mogelijk te maken. Daarbij dienen we de kernkwaliteiten van natuur en landschap te behouden en te ontwikkelen of te vernieuwen. Voor de intensieve veeteelt betekent dit het bieden van ruimte voor bestaande bedrijven en sterlocaties in verwevingsgebieden, ook buiten de LOG's. Het gaat om een goede balans tussen bestaande en nieuwe kwaliteiten.

4. De Achterhoek duurzaam.

De Achterhoek is van oudsher economisch sterk in de maakindustrie en de landbouw. Er is sprake van vakmanschap en innovatie in de toepassing van nieuwe technieken. De kansen voor verdere innovatie worden zowel voor de maakindustrie als de landbouw gezien in verduurzaming van productieprocessen en energievoorziening.

De achterhoek kiest nadrukkelijk voor een bijdrage aan duurzame energietransitie. Wij zetten in op een klimaat- en energieneutrale 'groene' Achterhoek met een uitgekende hernieuwbare energiemix, waarbij biomassa zeer kansrijk lijkt. Opwekking, transport en gebruik van energie dienen in de Achterhoek meer dan voorheen gericht te zijn op duurzame bronnen, methoden en technieken. De Achterhoek heeft ambities om tot een 50% reductie van CO₂ uitstoot in 2020 te komen en uiteindelijk tot een 100% duurzame energieopwekking. Dit is neergelegd in 'Het akkoord van Groenlo'.

De Achterhoek maakt daarbij de keuze voor biogas en zonne-energie. Warmte-koude opslag wordt waar

² Montferland zal de regionale structuurvisie niet vaststellen, maar onderschrijven. De Wro-taak ligt voor Montferland formeel bij de Stadsregio. Om die reden kunnen ze het formeel niet officieel vaststellen. Onderschrijven is in die situatie, wat betreft de portefeuillehouders, voldoende en sluit aan bij de intentie die we er mee hadden toen we begonnen.

mogelijk toegepast en mogelijk dat water nog een rol kan spelen in de energievoorziening. Niet iedere gemeente in de Achterhoek is geschikt voor grootschalige winning van windenergie (zowel qua economische rendabiliteit als landschappelijke inpassing). De Achterhoek werkt op dit moment concreet aan meerdere initiatieven voor biogasinstallaties (A-18 Bedrijventerrein, Berkelland, Bronckhorst, etc.). Er wordt gewerkt aan een Achterhoekse Energiemaatschappij (AGEM). Er wordt hierbij al nauw samengewerkt met de provincie. Voorts gaat de Achterhoek een netwerk van harde infrastructuur aanleggen om productie en afnemers van biogas aan elkaar te koppelen.

Argumenten

1. De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de structuurvisie

De zienswijzen zijn samengevat en van een reactie voorzien in de bij dit voorstel gevoegde zienswijzennota.

2. Regionale samenwerking en afstemming in de ruimtelijke ordening is essentieel

Gelet op de op de regio afkomende ontwikkelingen wordt het belang van het samen optrekken, als gezamenlijke overheden, met burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties, steeds duidelijker. Samen optrekken is wezenlijk voor de toekomst van de Achterhoek. Ook hier geldt het motto van de regionale woonvisie, een oud Afrikaans spreekwoord: "Alleen ga je sneller, samen kom je verder". Geen onderlinge concurrentie tussen-, maar als gemeenten een op elkaar afgestemd en aanvullend ruimtelijk beleid voeren. De visie sluit naadloos aan op de Agenda 2020 en beoogt de speerpunten ruimtelijke te faciliteren

3. De keuze voor een structuurvisie bevestigt de status en versterkt de externe werking

De Wet ruimtelijke ordening biedt de mogelijkheid voor het opstellen van een intergemeentelijk structuurvisie. Deze intergemeentelijke structuurvisie bindt in dit geval de gemeenten. Maar dit zou niet anders zijn bij gezamenlijk vastgestelde beleidsregels. De inhoud van de visie is er evenwel niet direct een die de gemeenten aan banden legt, integendeel.

De voorliggende regionale structuurvisie voldoet aan de eisen die hieraan worden gesteld via de Wet ruimtelijke ordening.

4. De ruimtelijke regionale agenda wordt hiermee gedefinieerd, de concrete keuzes en de afstemming kunnen daarmee nadere uitwerking vinden

In hoofdstuk 4 is een opzet voor de regionale afstemming gegeven en een planning opgenomen voor het uitwerkingsprogramma. Daarin worden concrete keuzes gemaakt. Transitie van het landelijk gebied, energietransitie, profilering van de Achterhoek in relatie tot de omliggende stedelijke netwerken (ook in Duitsland) staan voor 2012 op het programma, maar de start wordt gemaakt met een demografische effectrapportage en een visie op de regionale spreiding van de voorzieningen en de onderlinge samenhang van dorpen.

5. Ambtshalve aanpassing

In bijlage 5, in de toelichting op landschapstypes wordt ook ingegaan op o.a. functieverandering naar wonen. Hoewel het hier gaat om tekst 'avant la lettre' wat betreft het regionaal functieveranderingsbeleid (Functies zoeken plaatsen zoeken functies), moet hier een nuancering worden aangebracht inhoudende dat door regionale woonvisie de mogelijkheden per gemeente om actief invulling te geven aan met name de woningbouwmogelijkheden, beperkt zijn. Op dit onderdeel dus een kleine ambtshalve aanpassing, in de vorm van een opmerking in de betreffende bijlage.

Kanttekeningen

1. Bestaande Regionale Structuur Visie

Als we de nieuwe visie niet vaststellen blijft de geldende – niet op de actualiteit inspelende visie uit 2004 – van kracht en missen we een belangrijk moment om aan de voorkant in te spelen op de komende provinciale structuurvisie.

2. Samenwerking.

De kracht zit in een gezamenlijke, dat wil zeggen door alle gemeenteraden² vastgestelde, structuurvisie. Mede daardoor is er ook één inspraakronde en zienswijzennota nodig, waardoor efficiënt met menskracht en middelen is omgegaan.

3. *Plicht tot opstellen van een milieueffectrapportage (MER-rapport)*

In sommige gevallen is het nodig een MER-rapport op te stellen bij een structuurvisie. De thans voorliggende structuurvisie geeft daarvoor nog onvoldoende (concrete) keuzes. Dit kan bij uitvoering/doorwerking van de structuurvisie wel een rol gaan spelen.

Alternatieve beleidskeuzes

n.v.t.; het is van belang dat de Achterhoekse gemeenteraden unanieme besluiten nemen.

Financiële consequenties

Het opstellen van de ontwerpvisie heeft grotendeels plaatsgevonden in eigen beheer en binnen een beperkt daarvoor door de gemeenten beschikbaar gesteld budget.

Voor het uitvoeringsprogramma wordt, in overleg met de Regio Achterhoek (afstemming met werkzaamheden voortvloeiend uit agenda 2020) nog een nadere kostenraming gemaakt. Daar komen we verder in het traject bij u op terug. Ook hier blijft het uitgangspunt de kosten te beperken door zoveel mogelijk in eigen beheer uit te voeren.

Participatie en Communicatie

De conceptvisie is op 21 september 2011 in Doetinchem gepresenteerd aan een brede vertegenwoordiging vanuit het maatschappelijk middenveld. Bij die bijeenkomst waren ook de provincie (o.a. projectleider nieuwe provinciale structuurvisie) en Rijk, in de persoon van de plv. directeur generaal van het Ministerie van Infrastructuur en milieu, aanwezig. In de vorm van workshops zijn partijen actief betrokken bij de aanscherping van de visie.

Op 30 november is de ontwerpvisie gepresenteerd aan de gemeenteraden.

Tijdens beide bijeenkomsten is de visie in principe positief ontvangen.

Van 13 januari tot 23 februari 2012 heeft het ontwerp van de structuurvisie voor een ieder ter inzage gelegen met de mogelijkheid zienswijzen naar voren te brengen. Van die mogelijkheid is door in totaal 14 personen/instellingen gebruik gemaakt.

Wij verwijzen u naar de bij dit voorstel behorende zienswijzennota.

Vervolgstappen inclusief tijdspad

Het besluit van de acht gemeenteraden / de vastgestelde visie publiceren we en leggen we z.s.m. ter inzage. Zij die een zienswijze hebben ingediend informeren we gelijktijdig. Tegen het vastgestelde besluit staan geen bezwaar- of beroepsmogelijkheden open.

Evaluatie

Een evaluatie vindt doorlopend plaats aan de hand van het uitvoeringsprogramma. De voortgang monitoren we en maken we op gezette tijden aan de gemeenteraden inzichtelijk.

Bijlagen

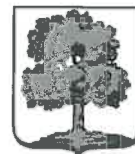
- ontwerp regionale structuurvisie en ontwerp van het raadsbesluit;
- de 14 zienswijzen;
- de zienswijzennota.

Aalten, 20 maart 2012

Burgemeester en wethouders,

J. Nobel
secretaris

G. Berghoef
burgemeester

DE RAAD VAN DE GEMEENTE A A L T E N ;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 20 maart 2012;

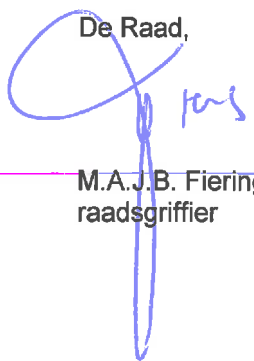
gelet op het bepaalde in Wet ruimtelijke ordening;

B E S L U I T :

1. in te stemmen met de voorstellen ten aanzien van de ontvangen zienswijzen zoals verwoord in de zienswijzennota;
2. de regionale structuurvisie gewijzigd vast te stellen.

AALTEN, 22 mei 2012

De Raad,

M.A.J.B. Fiering
raadsgriffier

G. Berghoef
voorzitter